

ZARZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 9 kwietnia 1985 r.

w sprawie planów kont jednostek gospodarki uspołecznionej.

Na podstawie art. 37 ust. 3 ustawy z dnia 26 lutego 1982 r. o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. z 1984 r. Nr 16, poz. 74, Nr 26, poz. 129, Nr 34, poz. 181 i Nr 54, poz. 275), art. 17 ustawy z dnia 3 grudnia 1984 r. — Prawo budżetowe (Dz. U. Nr 56, poz. 283), art. 87 § 2 ustawy z dnia 16 września 1982 r. — Prawo spółdzielcze (Dz. U. Nr 30, poz. 210 i z 1983 r. Nr 39, poz. 176) oraz art. 91 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 25 listopada 1970 r. — Prawo budżetowe (Dz. U. Nr 29, poz. 244) w związku z art. 96 ustawy z dnia 3 grudnia 1984 r. — Prawo budżetowe (Dz. U. Nr 56, poz. 283) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Przepisy zarządzenia dotyczą:

- 1) przedsiębiorstw państwowych i ich samodzielnie bilansujących zakładów (oddziałów, filii),
  - 2) zrzeczeń przedsiębiorstw państwowych oraz jednostek utrzymywanych z narzutów na koszty przedsiębiorstw i zakładów,
  - 3) jednostek i zakładów budżetowych,
  - 4) szkół wyższych i jednostek badawczych,
  - 5) zakładów ubezpieczeń majątkowych i osobowych,
  - 6) spółek handlowych, w których Skarb Państwa albo jednostki gospodarki uspołecznionej posiadają udział wynoszący ponad 50% kapitału zakładowego,
  - 7) organizacji spółdzielczych (spółdzielni i związków spółdzielczych) oraz ich samodzielnie bilansujących zakładów,
  - 8) organizacji politycznych, społecznych i zawodowych oraz prowadzonych przez nie przedsiębiorstw i zakładów,
  - 9) pozostałych jednostek gospodarki uspołecznionej, z wyjątkiem banków,
- zwanych dalej „jednostkami”.

2. Przepisy zarządzenia nie dotyczą jednostek, które na podstawie odrębnych przepisów prowadzą uproszczoną ewidencję księgową.

§ 2. 1. Ustala się wykaz kont syntetycznych oznaczonych symbolami dwucyfrowymi i zasady ich funkcjo-

nowania — zwany dalej jednolitym planem kont. Jednolity plan kont stanowi załącznik do zarządzenia.

2. Jednolity plan kont jest podstawą do opracowania zakładowych planów kont.

3. Podstawą opracowania zakładowych planów kont są również typowe plany kont ustalane przez Ministerstwo Finansów dla ujednoczenia zakładowych planów kont jednostek należących do określonego działu lub gałęzi gospodarki narodowej albo prowadzących działalność według jednakowych zasad gospodarki finansowej. Teksty typowych planów kont wydaje się w formie książki, a komunikat o ich wydaniu ogłasza się w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Finansów.

§ 3. 1. Jednostki obowiązane są prowadzić księgowość według zasad ustalonych we właściwym dla nich zakładowym planie kont.

2. Zakładowy plan kont powinien zawierać:

- 1) wykaz kont syntetycznych, oznaczonych symbolami składającymi się z dwu lub większej liczby cyfr, jeżeli istnieje uzasadniona względami gospodarczymi potrzeba dalszej rozbudowy kont syntetycznych; utworzone konta syntetyczne w zakładowym planie kont powinny być zgodne co do treści ekonomicznej z odpowiednimi kontami syntetycznymi jednolitego planu kont; kontom zakładowego planu kont nadaje się symbole cyfrowe, ustalone przez zastosowanie klasyfikacji dziesiętnej,
- 2) wykaz kont (pozycji) analitycznych, które mają być prowadzone do poszczególnych kont syntetycznych,
- 3) zasady funkcjonowania kont, które powinny określać szczegółowo treść i sposób prowadzenia kont zawartych w wykazie dla typowych dla danej jednostki operacji gospodarczych,
- 4) zasady rachunku kosztów.

3. Jeżeli dla określonych jednostek został ustalony typowy plan kont, wykazy kont i zasady, o których mowa w ust. 2, powinny być zgodne z wytycznymi typowego planu kont. Jeżeli uzasadnia to przedmiot działal-

ności jednostki, w wykazie kont mogą być ujęte również konta wymienione w więcej niż jednym typowym planie kont, jak też konta nie wymienione w wykazie kont żadnego typowego planu kont, pod warunkiem że będą one zgodne co do treści ekonomicznej z odpowiednimi kontami syntetycznymi jednolitego planu kont.

§ 4. 1. Zakładowy plan kont ustala dyrektor (kierownik) jednostki na wniosek głównego księgowego.

2. Jeżeli w skład jednostki wchodzi samodzielnie bilansujące zakłady (oddziały, filie), ustala się wspólny zakładowy plan kont dla zarządu jednostki i jej zakładów.

§ 5. 1. Dla ujednoczenia rozwiązań zakładowych planów kont określonych jednostek ministerstwa, urzędy centralne oraz centralne związki spółdzielcze mogą ustalać branżowe plany kont.

2. Jeżeli dla określonych jednostek został ustalony branżowy plan kont, wykazy kont zakładowych planów kont i zasady, o których mowa w § 3 ust. 2, powinny być zgodne z wytycznymi branżowego planu kont.

3. Zasady ustalania zakładowych planów kont stosuje się odpowiednio do branżowych planów kont.

§ 6. Jeżeli dla jednostki zostaną ustalone wykazy kont oraz zasady rachunku kosztów, o których mowa w § 3 ust. 2, można je stosować wraz z właściwym typowym lub branżowym planem kont jako zakładowy plan kont.

§ 7. Jednostki są obowiązane wprowadzać do ustalonych przez siebie planów kont zmiany wynikające ze zmian w zasadach gospodarki finansowej lub sprawozdawczości. Zmiany w typowych planach kont ogłasza się w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Finansów.

§ 8. 1. Traci moc zarządzenie Ministra Finansów z dnia 18 czerwca 1974 r. w sprawie planów kont dla jednostek gospodarki społecznej (Monitor Polski Nr 24, poz. 145, z 1975 r. Nr 26, poz. 164 i z 1982 r. Nr 9, poz. 60).

2. Typowe plany kont, branżowe plany kont i zakładowe plany kont, ustalone zgodnie z przepisami zarządzenia wymienionego w ust. 1, zachowują moc do czasu ich zmiany lub ponownego ustalenia.

§ 9. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Finansów: S. Nieckarz

Załącznik do zarządzenia Ministra Finansów z dnia 9 kwietnia 1985 r. (poz. 95)

JEDNOLITY PLAN KONT

A. Wykaz kont

Zespół 0 — Środki trwałe i inwestycje

- 00 Środki trwałe
- 01 Umorzenie środków trwałych
- 03 Udziały krajowe
- 04 Udziały zagraniczne
- 05 Pozostałe wartości trwałe
- 08 Inwestycje
- 09 Z*)

Zespół 1 — Środki pieniężne i rachunki bankowe

- 10 Środki pieniężne krajowe
- 11 Środki pieniężne zagraniczne
- 13 Rachunki krajowe w walucie polskiej
- 15 Rachunki krajowe w walutach obcych
- 16 Rachunki zagraniczne w walutach obcych
- 18 Rachunki działalności inwestycyjnej i finansowo wyodrębnionej
- 19 Z

Zespół 2 — Rozrachunki i roszczenia

- 20 Rozrachunki krajowe z odbiorcami i dostawcami
- 21 Rozrachunki zagraniczne z odbiorcami i dostawcami
- 22 Rozrachunki z budżetami
- 23 Rozrachunki z pracownikami
- 24 Pozostałe rozrachunki krajowe
- 25 Pozostałe rozrachunki zagraniczne
- 26 Rozliczenia i roszczenia krajowe
- 27 Rozliczenia i roszczenia zagraniczne
- 28 Rozrachunki, rozliczenia i roszczenia z tytułu działalności inwestycyjnej i finansowo wyodrębnionej
- 29 Z

*) Zarezerwowane dla kont pozabilansowych.

Zespół 3 — Materiały, przedmioty nietrwale i towary handlowe

- 30 Rozliczenie zakupu
- 31—32 Materiały i przedmioty nietrwale
- 33—34 Towary handlowe
- 35 Przedmioty nietrwale w użytkowaniu
- 36 Umorzenie przedmiotów nietrwale
- 38 Zapasy działalności inwestycyjnej i finansowo wyodrębnionej
- 39 Z

Zespół 4 — Koszty do rozliczenia i straty

- 40 Amortyzacja
- 41 Zużycie materiałów, przedmiotów nietrwale i energii
- 42 Usługi materialne
- 43 Wynagrodzenia
- 44 Narzuty na wynagrodzenia
- 45 Odpisy na fundusze specjalne
- 46 Usługi, podatki i inne koszty niematerialne
- 47 Straty nadzwyczajne
- 49 Rozliczenie kosztów

Zespół 5 — Koszty rozliczone

- 50—52 Działalność podstawowa
- 53 Działalność pomocnicza
- 54 Działalność bytowa
- 55 Działalność zarządu
- 58 Rozliczenie działalności

Zespół 6 — Produkty

- 60—62 Produkty gotowe
- 63 Produkcja nie zakończona
- 64 Rozliczenia międzyokresowe
- 67 Inwentarz żywy
- 69 Z

Zespół 7 — Dochody i zyski

- 70—71 Sprzedaż produkcji materialnej
- 72 Sprzedaż usług niematerialnych
- 73 Sprzedaż towarów handlowych
- 74 Wyrównanie rentowności
- 75 Dochody finansowe
- 76 Pozostałe dochody
- 77 Zyski nadzwyczajne

Zespół 8 — Fundusze zasadnicze i wyniki finansowe

- 80—83 Fundusze zasadnicze
- 84 Rezerwy i dochody przyszłych okresów
- 86 Wynik finansowy
- 87 Podział wyniku
- 88 Finansowanie działalności
- 89 Z

Zespół 9 — Budżet i fundusze specjalnego przeznaczenia

- 90 Wpływy budżetowe
- 91 Wydatki budżetowe
- 92 Środki budżetowe otrzymane
- 93 Środki budżetowe przekazane
- 94 Niedobory i nadwyżki budżetów
- 95—97 Fundusze specjalne
- 98 Fundusze inwestycyjne
- 99 Z

B. Zasady funkcjonowania kont**§ 1.**

Ileć dla wyjaśnienia zasad funkcjonowania kont jednolitego planu kont użyto określenia:

- 1) „ewidencja szczegółowa” — rozumie się przez to:
  - a) konta syntetyczne oznaczone trzema lub większą liczbą symboli cyfrowych,
  - b) konta analityczne, rejestry i inne urządzenia księgowo (np. tabulogramy),
  - c) odpowiednio znakowane zapisy na kontach, w rejestrach lub innych urządzeniach księgowych (np. w tabulogramach),
  - d) odpowiednio archiwowane dokumenty stanowiące podstawę księgowan,
  - e) inne rozwiązania techniczne ewidencji zapewniające uzyskanie danych określonych w zasadach funkcjonowania kont;
- 2) „cena ewidencyjna” — rozumie się przez to rzeczywistą lub planowaną cenę będącą podstawą ewidencji wartościowej danego rzeczowego składnika majątku, stosownie do obowiązujących w tym zakresie zasad prowadzenia ewidencji; ceną tą może być odpowiednio:
  - a) ceną zakupu,
  - b) ceną nabycia,
  - c) ceną sprzedaży,
  - d) techniczny koszt wytworzenia,
  - e) inna cena określona w odrębnych przepisach;
- 3) „produkty” — rozumie się przez to wykonane przez jednostkę wyroby gotowe, roboty i usługi zakończone, półfabrykaty oraz produkcję w toku; na równi z nimi traktuje się rozliczenia międzyokresowe kosztów oraz — jeżeli przewidują to odrębne przepisy — rozliczenia międzyokresowe strat nadzwyczajnych obciążających działalność eksploatacyjną;

4) „typ działalności” — rozumie się przez to część całości kształtu działalności jednostki, określoną jako:

- a) działalność podstawowa, to jest stanowiąca główny cel utworzenia tej jednostki (np. produkcja rolna jest działalnością podstawową państwowych gospodarstw rolnych),
  - b) działalność pomocnicza, to jest prowadzona w celu umożliwienia i ułatwienia wykonania zadań lub obsługi innych typów działalności jednostki,
  - c) działalność bytowa, to jest prowadzona w celu zaspokojenia potrzeb bytowych pracowników,
  - d) działalność zarządu, to jest polegająca na kierowaniu całokształtem działalności danej jednostki, a więc wszystkimi jej typami,
  - e) działalność inwestycyjna, to jest polegająca na wykonywaniu inwestycji ze środków funduszy inwestycyjnych lub innych środków przeznaczonych na inwestycje,
  - f) działalność finansowo wyodrębniona, to jest polegająca na wykonywaniu zadań finansowanych ze środków funduszy specjalnych;
- 5) „działalność eksploatacyjna” — rozumie się przez to wspólną nazwę dla typów działalności wymienionych w pkt 4 pod lit. a), b), c) i d);

6) „odmiana działalności” lub „kierunek działalności” — rozumie się przez to części składowe typów działalności (np. produkcja roślinna jest odmianą działalności podstawowej państwowych gospodarstw rolnych);

7) „rodzaj działalności” — rozumie się przez to branżę klasyfikacji gospodarki narodowej, do której została zaliczona działalność podstawowa danej jednostki, zgodnie z jej przeważającym charakterem; branżę klasyfikacji gospodarki narodowej określa jej numer statystyczny;

8) „konto” — rozumie się przez to również rejestry, dzienniki oraz inne urządzenia ewidencji księgowo, służące do ewidencji operacji gospodarczych pismem ręcznym lub maszynowym, a także zestawienia liczbowe (tabulogramy) otrzymywane jako rezultat przetwarzania danych za pomocą elektronicznych maszyn cyfrowych lub innych maszyn do przetwarzania danych, jeżeli pozwalają ustalić salda kont przewidzianych w zakładowym planie kont.

§ 2.

1. W wypadku gdy przepisy dotyczące sprawozdawczości finansowej nakładają obowiązek wykazywania w sprawozdaniach obrotów określonych kont, stosowana technika księgowości powinna umożliwić prawidłowe ustalenie wysokości tych obrotów.

2. Obowiązki w zakresie prowadzenia ewidencji szczegółowej, wynikające z zasad funkcjonowania kont jednolitego planu kont, należy uważać za wymagania minimalne. Mogą one stosownie do potrzeb poszczególnych jednostek być zwiększone, pod warunkiem jednak zachowania treści ekonomicznej wymagań minimalnych. Obowiązki w zakresie ewidencji szczegółowej ulegają również zwiększeniu lub zmianie, jeżeli jest to niezbędne do sporządzania sprawozdań finansowych zgodnie z każdorazowo obowiązującymi przepisami.

3. Jednostki, które do rozliczania i ewidencji kosztów w układzie kalkulacyjnym zostaną zobowiązane wytycznymi typowego lub branżowego planu kont, mają obowiązek prowadzić konta wymienione w zespole 5 — „Koszty rozliczone”.

4. Jednostki zobowiązane wytycznymi typowego lub branżowego planu kont do prowadzenia kont zespołu 5 — „Koszty rozliczone” mogą nie prowadzić kont 40—46 zespołu 4 — „Koszty do rozliczenia i straty”, jeżeli ewidencja szczegółowa prowadzona do kont zespołu 5 oraz konta 64 zapewnia ustalenie wysokości poniesionych kosztów prostych z podziałem według ich rodzaju.

5. Jednostki są obowiązane prowadzić ilościowo-wartościową i ilościową ewidencję szczegółową rzeczowych składników majątku, zapewniającą ustalenie stanu i zmian w stanie poszczególnych ich rodzajów, chyba że wytyczne typowego lub branżowego planu kont przewidują tylko wartościową ewidencję określonych składników majątku.

6. W wypadku gdy dla celów statystyczno-sprawozdawczych niezbędne jest uzyskiwanie informacji również w innych układach niż przewidziane w jednolitym planie kont, ewidencja określonych aktywów, pasywów, kosztów i dochodów oraz strat i zysków może być dokonywana według dodatkowych układów klasyfikacyjnych i przy zastosowaniu odmiennej korespondencji kont niż ustalona w zasadach ich funkcjonowania, pod warunkiem że treść ekonomiczna sald kont jednolitego planu kont nie ulegnie zmianie.

7. W wypadku gdy obowiązek ustalania dla celów statystyczno-sprawozdawczych określonych informacji zostanie zniesiony lub zawieszony, prowadzenie odpowiednich kont przewidzianych w jednolitym planie kont może ulec również zawieszeniu lub zniesieniu, a korespondencja innych kont — zmianie.

§ 3.

Jednostki upoważnione do opracowania branżowych i zakładowych planów kont mogą ustalać dowolnie sposób funkcjonowania kont pozabilansowych, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

§ 4.

Zespół 0 — Środki trwale i inwestycje

Konta zespołu 0 przeznaczone są do ewidencji:

- środków trwałych,
- udziałów krajowych i zagranicznych,
- pozostałych wartości trwałych,
- inwestycji.

Środki trwale ewidencjonuje się na kontach zespołu 0 w wartości brutto, to znaczy że ich wartość początkowa księgowana jest odrębnie niż ich umorzenie.

§ 5.

00 — Środki trwale.

Konto 00 przeznaczone jest do ewidencji środków trwałych i inwestycji w obcych środkach trwałych — zwanych dalej „środkami trwałymi” — w ich wartości początkowej.

Na stronie Wn konta 00 księguje się wszelkie zwiększenia, a na stronie Ma — wszelkie zmniejszenia stanu i wartości początkowej środków trwałych, z wyjątkiem umorzenia. Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 00 powinna zapewnić co najmniej ustalenie:

- 1) wartości początkowej poszczególnych obiektów inwentarowych środków trwałych z podziałem na:
  - środki trwale produkcyjne,
  - środki trwale nieprodukcyjne,
 a w tych ramach na rodzaje środków trwałych wynikające z ich klasyfikacji;
- 2) ośrodków, to jest osób lub komórek organizacyjnych odpowiedzialnych majątkowo za powierzone im środki trwale.

Ponadto ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 00 powinna umożliwić należyte obliczanie zużycia środków trwałych.

Saldo konta 00 wyraża wartość początkową środków trwałych.

§ 6.

01 — Umorzenie środków trwałych.

Konto 01 służy do ewidencji zmniejszeń wartości początkowej środków trwałych z tytułu ich zużycia ustalanego zgodnie z obowiązującymi stawkami amortyzacyjnymi.

Konto 01 występuje w jednostkach zobowiązanych do umarzania środków trwałych.

Na stronie Ma konta 01 księguje się wszelkie zwiększenia, a na stronie Wn — wszelkie zmniejszenia umorzenia wartości początkowej środków trwałych.

Ewidencję szczegółową do konta 01 prowadzi się według zasad ustalonych dla konta 00. Dla kont 00 i 01 można prowadzić wspólną ewidencję szczegółową.

Saldo konta 01 wyraża stan umorzenia środków trwałych.

§ 7.

03 — Udziały krajowe.

Konto 03 przeznaczone jest do ewidencji pieniężnych i rzeczowych udziałów w innych jednostkach krajowych.

Na stronie Wn konta 03 księguje się zwiększenia, a na stronie Ma — zmniejszenia stanu udziałów krajowych.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 03 powinna umożliwić ustalenie wartości poszczególnych udziałów w każdej jednostce.

Saldo konta 03 oznacza stan udziałów krajowych.

§ 8.

04 — Udziały zagraniczne.

Konto 04 przeznaczone jest do ewidencji pieniężnych i rzeczowych udziałów w jednostkach zagranicznych.

Na stronie Wn konta 04 księguje się zwiększenia, a na stronie Ma — zmniejszenia stanu udziałów zagranicznych.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 04 powinna umożliwić ustalenie wartości poszczególnych udziałów w każdej jednostce zagranicznej w walucie polskiej i obcej.

Saldo konta 04 oznacza stan udziałów zagranicznych, wyrażony w walucie polskiej.

§ 9.

05 — Pozostałe wartości trwałe.

Konto 05 przeznaczone jest do ewidencji wartości niematerialnych i prawnych oraz innych wartości trwałych określonych w odrębnych przepisach.

Na stronie Wn konta 05 księguje się zwiększenia, a na stronie Ma — zmniejszenia stanu pozostałych wartości trwałych.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 05 powinna umożliwić ustalenie wartości poszczególnych rodzajów pozostałych wartości trwałych.

Jeżeli przepisy przewidują obowiązek umarzenia określonych wartości niematerialnych i prawnych, ewidencja szczegółowa powinna również zapewnić możliwość ustalenia ich wartości początkowej i dotychczasowego umorzenia.

Saldo konta 05 oznacza stan pozostałych wartości trwałych.

§ 10.

08 — Inwestycje.

Konto 08 służy do ewidencji kosztów inwestycji.

Na stronie Wn konta 08 księguje się poniesione koszty dotyczące:

- robót budowlano-montażowych prowadzonych zarówno przez obcych wykonawców, jak i we własnym zakresie,
- zakupów maszyn, urządzeń, środków transportowych, narzędzi i inwentarza, dokonywanych zarówno od kontrahentów, jak i od własnej działalności eksploatacyjnej,

oraz inne koszty inwestycji.

Na stronie Ma konta 08 księguje się wartość uzyskanych efektów działalności inwestycyjnej.

Na koncie 08 ujmuje się również straty i zyski inwestycyjne.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 08 powinna zapewnić co najmniej wyodrębnienie kosztów inwestycji według poszczególnych zadań oraz rodzajów efektów działalności inwestycyjnej.

Saldo konta 08 oznacza wartość inwestycji nie zakończonych.

§ 11.

Zespół 1 — Środki pieniężne i rachunki bankowe.

Konta zespołu 1 przeznaczone są do ewidencji:

- 1) przechowywanych w kasach:
  - a) krajowych środków płatniczych,
  - b) zagranicznych środków płatniczych,

- 2) lokowanych na rachunkach w bankach krajowych:
  - a) krajowych środków pieniężnych,
  - b) zagranicznych środków pieniężnych;
- 3) zagranicznych środków pieniężnych lokowanych na rachunkach w bankach zagranicznych;
- 4) udzielanych przez banki krajowe:
  - a) kredytów w krajowych środkach pieniężnych,
  - b) kredytów w zagranicznych środkach pieniężnych;
- 5) udzielanych przez banki zagraniczne kredytów w zagranicznych środkach pieniężnych;
- 6) wszelkich innych środków pieniężnych krajowych i zagranicznych.

Zadaniem kont zespołu 1 jest odzwierciedlenie operacji pieniężnych oraz obrotów i stanów rachunków bankowych wyrażających należności lub zobowiązania z tytułu lokat lub kredytów bankowych.

§ 12.

10 — Środki pieniężne krajowe.

Konto 10 przeznaczone jest do ewidencji krajowych środków pieniężnych (gotówki, czeków obcych itp.). Księguje się na nim również zrównane z krajowymi środkami pieniężnymi wydane przez krajowe jednostki bony towarowe i чеки podróżnicze, których wartość określona jest w walucie umownie obcej, np. bony Banku Polska Kasa Opieki SA.

Na stronie Wn konta 10 księguje się wpływy krajowych środków pieniężnych, a na stronie Ma — rozchody krajowych środków pieniężnych. Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 10 powinna umożliwić ustalenie stanu:

- 1) gotówki,
- 2) poszczególnych rodzajów innych krajowych środków pieniężnych w walucie polskiej i walucie umownie obcej, jeżeli stosuje się ją do ustalania ich wartości.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 10 powinna zapewnić również ustalenie wartości krajowych środków pieniężnych powierzonych poszczególnym osobom majątkowo za nie odpowiedzialnym.

Konto 10 może wykazywać saldo Wn, które oznacza stan krajowych środków pieniężnych wyrażony w walucie polskiej.

§ 13.

11 — Środki pieniężne zagraniczne.

Konto 11 służy do ewidencji zagranicznych środków pieniężnych, to jest gotówki, czeków wydanych przez jednostki zagraniczne itp.

Na stronie Wn konta 11 księguje się wpływy zagranicznych środków pieniężnych, a na stronie Ma — wydatki zagranicznych środków pieniężnych.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 11 powinna zapewnić ustalenie wyrażonego w walucie obcej i polskiej stanu poszczególnych rodzajów zagranicznych środków pieniężnych z podziałem na poszczególne waluty obce.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 11 powinna zapewnić również ustalenie wartości zagranicznych środków pieniężnych powierzonych poszczególnym osobom majątkowo za nie odpowiedzialnym.

Saldo Wn konta 11 oznacza stan zagranicznych środków pieniężnych w walucie polskiej.

§ 14.

13 — Rachunki krajowe w walucie polskiej.

Konto 13 służy do ewidencji polskich środków pieniężnych znajdujących się na rachunkach bankowych i uzyskanych kredytów w walucie polskiej, przeznaczonych na finansowanie działalności eksploatacyjnej jednostek.

Na stronie Wn konta 13 księguje się wpływy środków na rachunki bankowe oraz spłatę kredytów, a na stronie Ma — wypłaty środków z rachunków bankowych oraz otrzymane (wykorzystane) kredyty.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 13 powinna umożliwić ustalenie stanu środków pieniężnych na poszczególnych rachunkach bankowych oraz stanu poszczególnych kredytów, zgodnie z obowiązującą klasyfikacją rachunków i kredytów.

Konto 13 może wykazywać dwa salda. Saldo Wn oznacza stan środków pieniężnych na rachunkach bankowych, a saldo Ma — kwoty wykorzystanych kredytów.

§ 15.

15 — Rachunki krajowe w walutach obcych.

Konto 15 służy do ewidencji zagranicznych środków pieniężnych lokowanych na rachunkach w bankach krajowych oraz kredytów uzyskanych w walucie obcej w bankach krajowych.

Zasady funkcjonowania konta 15 są analogiczne do zasad ustalonych dla konta 13, z tym jednak że ewidencja szczegółowa powinna zapewnić podział rachunków bankowych według poszczególnych walut obcych, a także pozwolić na ustalenie ich stanu w walucie polskiej.

§ 16.

16 — Rachunki zagraniczne w walutach obcych.

Konto 16 służy do ewidencji:

- zagranicznych środków pieniężnych na rachunkach w bankach zagranicznych,
- uzyskanych kredytów w walucie obcej od banków zagranicznych.

Zasady funkcjonowania konta 16 są analogiczne do zasad ustalonych dla konta 13, z tym jednak że ewidencja szczegółowa powinna zapewnić podział rachunków bankowych według poszczególnych walut obcych, a także pozwolić na ustalenie ich stanu w walucie polskiej.

§ 17.

18 — Rachunki działalności inwestycyjnej i finansowo wyodrębnionej.

Konto 18 służy do ewidencji środków pieniężnych na rachunkach bankowych, przeznaczonych na finansowanie działalności inwestycyjnej.

Na koncie 18 księguje się również uzyskane lub udzielone kredyty bankowe na finansowanie inwestycji. Ponadto na koncie 18 prowadzi się ewidencję środków funduszy specjalnych lokowanych na odrębnych rachunkach bankowych.

Zasady funkcjonowania konta 18 są analogiczne do zasad ustalonych dla konta 13.

§ 18.

Zespół 2 — Rozrachunki i roszczenia.

Konta zespołu 2 służą do ewidencji wszelkich krajowych i zagranicznych rozrachunków oraz roszczeń spornych zarówno z tytułu działalności eksploatacyjnej, działalności inwestycyjnej, jak i działalności finansowo wyodrębnionej. Ponadto konta zespołu 2 służą do ewidencji rozliczeń wynagrodzeń, rozliczeń z tytułu niedoborów, szkód i nadwyżek oraz wszelkich innych rozliczeń związanych z rozrachunkami i roszczeniami spornymi. Na kontach zespołu 2 ewidencjonuje się w szczególności:

- a) bezsporne należności i zobowiązania z tytułu:
  - dostaw, robót i usług,
  - podatków, opłat, rozliczenia wyniku finansowego, finansowania działalności i wszelkich innych tytułów rozrachunków z budżetami,
  - wynagrodzeń za pracę i wszelkich innych tytułów rozrachunków z pracownikami,
  - ubezpieczeń i wszelkich innych tytułów,
  - narzutów na utrzymanie innych jednostek oraz tworzenia i podziału funduszy specjalnych,
  - niedoborów, szkód i nadwyżek powstałych w środkach trwałych i obrotowych;
- b) roszczenia sporne (należności dochodzone w postępowaniu sądowym lub arbitrażowym);
- c) rozliczenia związane z rozrachunkami i roszczeniami spornymi.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do kont zespołu 2 powinna umożliwić wyodrębnienie poszczególnych grup rozrachunków, rozliczeń i roszczeń spornych, ustalenie ich przebiegu oraz stanu należności, rozliczeń, roszczeń spornych i zobowiązań z podziałem według kontrahentów.

§ 19.

20 — Rozrachunki krajowe z odbiorcami i dostawcami.

Konto 20 służy do ewidencji wszelkich bezspornych krajowych należności i zobowiązań z tytułu dostaw, robót i usług, dotyczących działalności eksploatacyjnej.

Konto 20 obciąża się za powstałe należności oraz spłatę i zmniejszenie zobowiązań, a uznaje się za powstałe zobowiązania oraz spłatę i zmniejszenie należności.

Niezależnie od spełnienia zadań określonych w § 18, ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 20 powinna zapewnić możliwość ustalenia należności z tytułu faktur nie zgłoszonych do rozrachunku oraz podział należności i zobowiązań według sposobu ich regulowania.

Konto 20 może mieć dwa salda. Saldo Wn oznacza stan należności, a saldo Ma — stan zobowiązań.

§ 20.

21 — Rozrachunki zagraniczne z odbiorcami i dostawcami.

Konto 21 przeznaczone jest do ewidencji bezspornych zagranicznych należności i zobowiązań z tytułu dostaw, robót i usług, dotyczących działalności eksploatacyjnej.

Konto 21 obciąża się za powstałe należności oraz spłatę i zmniejszenie zobowiązań, a uznaje się za powstałe zobowiązania oraz spłatę i zmniejszenie należności.

Niezależnie od spełnienia zadań wymienionych w § 18, ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 21 powinna umożliwić ustalenie stanu rozrachunków zarówno w walucie polskiej, jak i obcej, z podziałem według poszczególnych walut.

Konto 21 może mieć dwa salda. Saldo Wn oznacza stan należności, a saldo Ma — stan zobowiązań w walucie polskiej.

§ 21.

22 — Rozrachunki z budżetami.

Konto 22 służy do ewidencji bezspornych rozrachunków z tytułu podatków i opłat, rozliczenia wyniku finansowego oraz wszelkich innych rozrachunków z budżetami.

Konto 22 obciąża się za powstałe należności oraz spłatę i zmniejszenie zobowiązań, a uznaje się za powstałe zobowiązania oraz spłatę i zmniejszenie należności.

Niezależnie od spełnienia zadań wymienionych w § 18, ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 22 powinna zapewnić możliwość ustalenia stanu należności lub zobowiązań z każdego tytułu rozrachunków.

Konto 22 może mieć dwa salda. Saldo Wn konta 22 oznacza stan należności, a saldo Ma — stan zobowiązań.

§ 22.

23 — Rozrachunki z pracownikami.

Konto 23 służy do ewidencji bezspornych należności lub zobowiązań z tytułu wynagrodzeń za pracę oraz wszelkich innych należności i zobowiązań pracowników i osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia, umowy o dzieło, umowy agencyjnej itp.

Na stronie Wn konta 23 księguje się powstałe należności, np. z tytułu sum do rozliczenia, oraz spłatę i zmniejszenie zobowiązań.

Na stronie Ma konta 23 księguje się powstałe zobowiązania oraz spłatę i zmniejszenie należności.

Niezależnie od spełnienia zadań wymienionych w § 18, ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 23 powinna zapewnić ustalenie stanu należności lub zobowiązań z tytułu wynagrodzenia za pracę i pozostałych tytułów rozrachunków.

Konto 23 może mieć dwa salda. Saldo Wn oznacza stan należności, a saldo Ma — stan zobowiązań.

§ 23.

24 — Pozostałe rozrachunki krajowe.

Konto 24 przeznaczone jest do ewidencji bezspornych krajowych należności i zobowiązań, nie objętych ewidencją na kontach 20, 22, 23 i 28.

Konto 24 obciąża się za powstałe należności oraz spłatę i zmniejszenie zobowiązań, a uznaje się za powstałe zobowiązania oraz spłatę i zmniejszenie należności.

Konto 24 może mieć dwa salda. Saldo Wn oznacza stan należności, a saldo Ma — stan zobowiązań.

§ 24.

25 — Pozostałe rozrachunki zagraniczne.

Konto 25 służy do ewidencji bezspornych zagranicznych należności i zobowiązań, nie objętych ewidencją na kontach 21 i 28.

Zasady funkcjonowania konta 25 są analogiczne do zasad ustalonych dla konta 24.

Niezależnie od spełnienia zadań wymienionych w § 18, ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 25 powinna umożliwić ustalenie stanu rozrachunków zarówno w walucie obcej z podziałem według poszczególnych walut, jak i w walucie polskiej.

Konto 25 może mieć dwa salda. Saldo Wn oznacza stan należności, a saldo Ma — stan zobowiązań wyrażony w walucie polskiej.

§ 25.

26 — Rozliczenia i roszczenia krajowe.

Konto 26 służy do ewidencji:

- rozliczenia wynagrodzeń,
- rozliczenia niedoborów, szkód i nadwyżek,
- rozliczenia amortyzacji,
- innych rozliczeń,
- roszczeń spornych wyrażonych w walucie polskiej, dotyczących pracowników i jednostek krajowych.

W zakresie rozliczenia wynagrodzeń na stronie Wn konta 26 księguje się wynagrodzenia, a na stronie Ma — ich rozliczenie. Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 26 powinna zapewnić ustalenie wysokości składników wynagrodzeń z podziałem według zasad ustalonych w przepisach szczególnych, niezależnie od tego, z jakim typem działalności jednostki wynagrodzenia te są związane.

Konto 26 z tytułu rozliczenia wynagrodzeń nie może wykazywać salda na koniec okresu sprawozdawczego.

Konto 26 przeznaczone jest również do ewidencji rozliczenia niedoborów, szkód i nadwyżek powstałych w środkach trwałych i obrotowych. Na stronie Wn konta 26 księguje się wszelkie niedobory i szkody oraz rozliczenie nadwyżek, a na stronie Ma — nadwyżki i rozliczenie niedoborów i szkód.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 26 powinna umożliwić ustalenie sum niedoborów, szkód i nadwyżek z podziałem według poszczególnych spraw.

Ponadto konto 26 przeznaczone jest do ewidencji krajowych roszczeń spornych, z wyłączeniem roszczeń spornych księgowanych na koncie 28. Z tego tytułu na stronie Wn konta 26 księguje się roszczenia skierowane do rozstrzygnięcia przez sąd lub komisję arbitrażową, a na stronie Ma — należności zasądzone lub roszczenia oddalone.

Niezależnie od spełnienia zadań wymienionych w § 18, ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 26 powinna zapewnić ustalenie wysokości roszczeń wynikających z poszczególnych spraw skierowanych na drogę postępowania sądowego lub arbitrażowego.

Konto 26 może wykazywać dwa salda. Salda te oznaczają stany nie zakończonych rozliczeń i roszczeń spornych.

§ 26.

27 — Rozliczenia i roszczenia zagraniczne.

Zasady funkcjonowania konta 27 są analogiczne do zasad ustalonych dla konta 26, z tym że ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 27 powinna umożliwić

ustalenie stanu rozliczeń i roszczeń spornych zarówno w walucie polskiej, jak i obcej, z podziałem według poszczególnych walut.

§ 27.

28. — Rozrachunki, rozliczenia i roszczenia z tytułu działalności inwestycyjnej i finansowo wyodrębnionej.

Konto 28 przeznaczone jest do ewidencji wszelkich bezspornych należności i zobowiązań, rozliczeń z tytułu niedoborów, szkód i nadwyżek oraz roszczeń spornych z tytułu:

- inwestycji,
  - działalności finansowo wyodrębnionej,
- dotyczących zarówno kontrahentów krajowych, jak i zagranicznych.

Zasady funkcjonowania konta 28 oraz prowadzenia ewidencji szczegółowej do tego konta są analogiczne do zasad ustalonych dla kont rozrachunków, rozliczeń i roszczeń dotyczących działalności eksploatacyjnej.

Konto 28 może mieć dwa salda. Saldo Wn konta 28 oznacza stan należności, nie zakończonych rozliczeń i roszczeń spornych, a saldo Ma — stan zobowiązań i nie zakończonych rozliczeń.

§ 28.

Zespół 3 — Materiały, przedmioty nietrwale i towary handlowe.

Konta zespołu 3 przeznaczone są do ewidencji:

- 1) następujących zapasów działalności eksploatacyjnej:
  - materiałów, a także przedmiotów nietrwale przed ich wydaniem do eksploatacji (konta 31—32),
  - przedmiotów nietrwale w użytkowaniu (konta 35 i 36),
  - towarów handlowych i artykułów spożywczych (konta 33—34),
- 2) wszelkiego rodzaju zapasów działalności inwestycyjnej i finansowo wyodrębnionej (konto 38).

Na kontach 31—32, 33—34 i 38 prowadzi się ewidencję zapasów rzeczowych składników majątku, znajdujących się w magazynach własnych i obcych.

Przychody, rozchody oraz stany zapasów rzeczowych składników majątkowych wycenia się według cen ewidencyjnych. Jeżeli cena ewidencyjna różni się od ceny zakupu, to w ewidencji szczegółowej do tych kont należy wyodrębnić odchylenia pomiędzy ceną ewidencyjną a ceną zakupu, jeśli podlegają one rozliczeniu w czasie.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do kont 31—32, 33—34, 35—36 oraz 38 powinna zapewnić możliwość ustalenia stanu zapasów według ośrodków, to jest osób lub komórek organizacyjnych majątkowo za nie odpowiedzialnych, a w jednostkach obowiązanych do prowadzenia ewidencji ilościowo-wartościowej i ilościowej zapasów — także według poszczególnych ich rodzajów i grup.

§ 29.

30 — Rozliczenie zakupu.

Konto 30 służy do ewidencji rozliczenia zakupu środków trwałych, materiałów, przedmiotów nietrwale,

towarów handlowych, artykułów spożywczych, robót i usług na rzecz działalności eksploatacyjnej, inwestycyjnej oraz działalności finansowo wyodrębnionej, a także do ustalenia:

- wartości dostaw w drodze,
- wartości dostaw nie fakturowanych,
- odchyleń od cen ewidencyjnych.

Na koncie 30 ujmuje się i rozlicza:

- księgowane na stronie Wn — faktury dostawców i faktury wewnętrzne,
- księgowane na stronie Ma — wartość przyjętych dostaw, robót i usług.

Ponadto za pośrednictwem tego konta księguje się:

- koszty zakupu zawarte w fakturach dostawców,
- niedobory, szkody i nadwyżki w transporcie,
- reklamacje (sprostowania) dotyczące faktur dostawców.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 30 powinna zapewnić podział rozliczeń zakupów na dotyczące:

- 1) działalności eksploatacyjnej,
- 2) działalności inwestycyjnej,
- 3) działalności finansowo wyodrębnionej,

z dalszym podziałem na:

- zakupy zewnętrzne,
- zakupy wewnętrzne.

Przez zakupy zewnętrzne rozumie się zakupy zarówno od innych jednostek gospodarki społecznej, jak i nie społecznej.

Przez zakupy wewnętrzne rozumie się zakupy w ramach tej samej jednostki, dokonywane:

- przez działalność inwestycyjną od działalności eksploatacyjnej lub odwrotnie,
- między działalnością eksploatacyjną a działalnością finansowo wyodrębnioną,
- między zakładami lub wydziałami działalności eksploatacyjnej, jeżeli przewiduje to system ekonomiczno-finansowy jednostki.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 30 powinna zapewnić również ujęcie:

- a) materiałów i przedmiotów nietrwale w drodze,
- b) towarów handlowych i artykułów spożywczych w drodze,
- c) innych składników majątkowych w drodze,
- d) dostaw nie fakturowanych.

Konto 30 może wykazywać dwa salda. Saldo Wn oznacza stan dostaw w drodze, a saldo Ma — stan dostaw nie fakturowanych.

§ 30.

31—32 — Materiały i przedmioty nietrwale.

Na kontach 31—32 prowadzi się ewidencję zapasów materiałów działalności eksploatacyjnej oraz przedmiotów nietrwale przed ich pierwszym wydaniem do użytkowania, w tym także opakowań i odpadków, znajdujących się w magazynach własnych i obcych, jak również we własnym i obcym przerobie.

Na stronie Wn kont 31—32 księguje się zwiększenia ilościowe i wartościowe stanu zapasów materiałów i przedmiotów nietrwale, a na stronie Ma — jego zmniejszenia.

Salda kont 31—32 wyrażają stan zapasów materiałów i przedmiotów nietrwałych.

§ 31.

33—34 — Towary handlowe.

Konta 33—34 przeznaczone są do ewidencji zapasów towarów handlowych, a w jednostkach gastronomicznych — artykułów spożywczych.

Ewidencją na tych kontach obejmuje się towary handlowe i artykuły spożywcze znajdujące się zarówno we własnych magazynach, punktach sprzedaży, punktach przerobu, kuchniach, jak również towary handlowe i artykuły spożywcze w magazynach i przerobie obcym.

Na stronie Wn kont 33—34 księguje się zwiększenia ilościowe i wartościowe stanu zapasów towarów handlowych i artykułów spożywczych, a na stronie Ma — jego zmniejszenia.

Niezależnie od spełnienia zadań wymienionych w § 26, ewidencja szczegółowa prowadzona do kont 33—34 powinna zapewnić możliwość ustalenia stanu zapasów towarów handlowych i artykułów spożywczych w gastronomii oraz jednostkach poszczególnych szczebli obrotu towarowego.

Salda kont 33—34 oznaczają stan zapasów towarów handlowych i artykułów spożywczych.

§ 32.

35 — Przedmioty nietrwałe w użytkowaniu.

Konto 35 przeznaczone jest do ewidencji przedmiotów nietrwałych wydanych do użytkowania w ich wartości początkowej, ustalonej w cenach ewidencyjnych.

Ewidencją na koncie 35 powinny być objęte wszystkie przedmioty nietrwałe w użytkowaniu bez względu na stosowany system odpisywania ich zużycia.

Na stronie Wn konta 35 księguje się zwiększenia stanu (wartości) przedmiotów nietrwałych w użytkowaniu, a w szczególności wartość nowych przedmiotów wydanych do eksploatacji. Na stronie Ma-konta 35 księguje się zmniejszenia stanu przedmiotów nietrwałych w użytkowaniu, a w szczególności wartość przedmiotów zużytych, wycofanych na stałe z eksploatacji.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 35 powinna umożliwić ustalenie wartości przedmiotów nietrwałych w użytkowaniu z podziałem według osób majątkowo za nie odpowiedzialnych.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 35 powinna zapewnić także prawidłowe ustalenie wysokości odpisów z tytułu ich zużycia.

Saldo konta 35 oznacza wartość początkową przedmiotów nietrwałych w użytkowaniu.

§ 33.

36 — Umorzenie przedmiotów nietrwałych.

Na koncie 36 księguje się odpisy z tytułu umorzenia przedmiotów nietrwałych ewidencjonowanych na koncie 35.

Na stronie Ma konta 36 księguje się zwiększenia umorzenia przedmiotów nietrwałych w użytkowaniu, a na stronie Wn — wycofanie przedmiotów nietrwałych z użytkowania oraz wszelkie zmniejszenia umorzenia tych przedmiotów. Ewidencję szczegółową do konta 36 należy prowadzić według zasad ustalonych dla konta 35. Dla kont 35 i 36 prowadzić można wspólną ewidencję szczegółową.

Saldo konta 36 wyraża stan umorzenia przedmiotów nietrwałych w użytkowaniu.

§ 34.

38 — Zapasy działalności inwestycyjnej i finansowo wyodrębnionej.

Konto 38 przeznaczone jest do ewidencji zapasów:

- zakupionych ze środków na inwestycje i środków funduszy specjalnych albo
- przeznaczonych na inwestycje lub dla działalności finansowo wyodrębnionej.

Zasady funkcjonowania konta 38 są takie same jak ustalone dla kont 31—32 i 33—34, z tym że na koncie 38 po stronie Wn księguje się również koszty zakupu, a na stronie Ma — ich rozliczenie. Niezależnie od spełnienia zadań wymienionych w § 28 ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 38 powinna zapewnić możliwość ustalenia stanu zapasów z podziałem na:

- maszyny i urządzenia,
- materiały,
- towary handlowe,

przeznaczone dla:

- inwestycji,
- działalności finansowo wyodrębnionej.

Saldo konta 38 wyraża stan zapasów.

§ 35.

Zespół 4 — Koszty do rozliczenia i straty.

Konta zespołu 4 są przeznaczone do ewidencji prógtych kosztów oraz strat nadzwyczajnych działalności eksploatacyjnej, a więc nie służą do ewidencji kosztów i strat działalności inwestycyjnej oraz działalności finansowo wyodrębnionej.

Do kosztów podlegających księgowaniu na kontach zespołu 4 zalicza się również wartość świadczeń wewnętrznych jednych rodzajów działalności na rzecz innych rodzajów działalności, objętych sprzedażą wewnętrzną.

Na stronie Wn kont zespołu 4 księguje się powstałe koszty oraz straty nadzwyczajne, a na stronie Ma — ich zmniejszenia.

Kont 40—46 mogą nie prowadzić jednostki, które zgodnie z wytycznymi typowego lub branżowego planu kont prowadzą konta zespołu 5, a ewidencja szczegółowa do kont zespołu 5 zapewnia ustalenie wysokości kosztów według rodzaju.

Treść ekonomiczną kosztów podlegających księgowaniu na poszczególnych kontach zespołu 4, a zwłaszcza charakterystykę kosztów zaliczanych do usług materialnych i niematerialnych, ustalają odrębne przepisy.

Saldy kont 40—47 wyrażają w ciągu roku sprawozdawczego wysokość poniesionych kosztów i strat nadzwyczajnych. Saldy te przenosi się w końcu roku sprawozdawczego na konto 86.

§ 36.

40 — Amortyzacja.

Konto 40 przeznaczone jest do ewidencji kosztów amortyzacji obliczonych według obowiązujących zasad i stawek.

§ 37.

41 — Zużycie materiałów, przedmiotów nietrwiałych i energii.

Konto 41 służy do ewidencji kosztów zużycia materiałów i przedmiotów nietrwiałych, w tym także opakowań, odpadków, paliw i gazów technicznych, oraz energii i innych kosztów traktowanych na równi z kosztami zużycia materiałów.

§ 38.

42 — Usługi materialne.

Konto 42 służy do ewidencji kosztów usług o charakterze materialnym, to jest kosztów usług remontowych, transportowych i innych, zaliczonych do usług materialnych.

§ 39.

43 — Wynagrodzenia.

Konto 43 służy do ewidencji kosztów wynagrodzeń (pieniężnych i w naturze) za pracę, bez względu na charakter stosunku pracy.

§ 40.

44 — Narzuty na wynagrodzenia.

Konto 44 służy do ewidencji kosztów świadczeń społecznych (gotówkowych i w naturze), podatku od płac, składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych narzutów na wynagrodzenia, przewidzianych w odrębnych przepisach.

§ 41.

45 — Odpisy na fundusze specjalne.

Na koncie 45 księguje się zaliczane do kosztów narzuty na utworzenie funduszy specjalnych i na utrzymanie innych jednostek.

§ 42.

6 — Usługi, podatki i inne koszty niematerialne.

Konto 46 służy do ewidencji kosztów usług o charakterze niematerialnym (zakupy licencji i patentów, usługi prasy, radia i telewizji, czynsze itp. usługi zaliczo-

ne do niematerialnych), podatków zaliczanych do kosztów (z wyjątkiem podatku od płac), odsetek i prowizji bankowych oraz kosztów ubezpieczeń majątkowych.

§ 43.

47 — Straty nadzwyczajne.

Konto 47 służy do ewidencji strat nadzwyczajnych, to jest:

- strat w rzeczowych składnikach majątku obrotowego,
- odsetek o charakterze karnym,
- płaconych kar i grzywien,
- ponoszonych opłat sądowych i arbitrażowych,
- umorzonych i przedawnionych należności,
- innych strat nadzwyczajnych.

§ 44.

49 — Rozliczenie kosztów.

Konto 49 służy do ewidencji:

- 1) przeniesienia i rozliczenia kosztów prostych, jeżeli koszty te ewidencjonuje się w układzie kalkulacyjnym na kontach zespołu 5,
- 2) przyrostu lub zmniejszenia stanu produktów i rozliczeń międzyokresowych kosztów i strat nadzwyczajnych działalności eksploatacyjnej, w tym także kosztów zakupu przypadających na zapasy tej działalności.

Na stronie Wn konta 49 księguje się:

- w jednostkach prowadzących konta zespołu 5 — koszt własny sprzedanych produktów w korespondencji z właściwym kontem zespołu 7 oraz koszty nie wliczane do wartości produktów, lecz obciążające wynik finansowy danego okresu w korespondencji z właściwym kontem zespołu 5 (np. koszty handlowe),
- w jednostkach zwolnionych od prowadzenia kont zespołu 5 — wartość sprzedanych produktów w korespondencji z właściwym kontem zespołu 7 oraz utworzone rezerwy na wydatki przyszłych okresów i zmniejszenie stanu rozliczeń międzyokresowych kosztów w korespondencji z kontem 64,
- we wszystkich jednostkach — zmniejszenie rozliczeń międzyokresowych oraz strat nadzwyczajnych w korespondencji z kontem 64.

Na stronie Ma konta 49 księguje się:

- w jednostkach prowadzących konta zespołu 5 — poniesione koszty proste, zaewidencjonowane na kontach 40—46 i nie podlegające rozliczeniu w czasie, w korespondencji z właściwym kontem zespołu 5,
- w jednostkach zwolnionych od prowadzenia kont zespołu 5 — wartość wytworzonych produktów w korespondencji z właściwym kontem zespołu 6 lub 7, a także zmniejszenie stanu rezerw na wydatki przyszłych okresów w korespondencji z kontem 64,
- we wszystkich jednostkach — poniesione koszty proste oraz straty nadzwyczajne, zaewidencjonowane na kontach 40—47, lecz przypadające na przyszłe okresy, w korespondencji z kontem 64.

Na stronie Wn lub Ma konta 49 księguje się również w korespondencji z właściwym kontem zespołu 7, jako zwiększenie lub zmniejszenie dochodów ze sprzedaży wewnętrznej produktów, zmiany ich stanu spowodowane

wypadkami losowymi, niedoborami lub nadwyżkami itp. Księgowania te mogą być dokonywane:

- bieżąco, np. jednocześnie z zapisami na kontach zespołu 5, 6 lub 7, albo też
- okresowo — w łącznej sumie równej różnicy między kwotą odpowiadającą zmianie stanu produktów a saldem konta 49.

Saldo Wn lub Ma konta 49 oznacza zmianę stanu zapasów produktów i rozliczeń międzyokresowych działalności eksploatacyjnej w stosunku do stanu na początek roku.

Saldo konta 49 przenoszone jest w końcu roku sprawozdawczego na konto 86.

§ 45.

Zespół 5 — Koszty rozliczone.

Konta zespołu 5 są przeznaczone do ewidencji i rozliczenia kosztów działalności eksploatacyjnej w układzie kalkulacyjnym.

Prowadzenie kont zespołu 5 jest niezbędne, w razie gdy:

- charakter, rozmiary działalności lub organizacja jednostki wymagają ustalania struktury kosztów w układzie kalkulacyjnym poszczególnych typów lub odmian jej działalności, w tym także struktury kosztów miejsc powstawania i nośników kosztów,
- w jednostce wytwarzane są produkty, których koszt objęty jest kalkulacją.

Na stronie Wn kont zespołu 5 księguje się w korespondencji ze stroną Ma konta 49 poniesione koszty proste poszczególnych typów działalności w kwotach wynikających z zapisów na kontach 40—46.

Na stronie Ma kont zespołu 5 księguje się w korespondencji ze stroną:

- 1) Wn konta 58 — ustalony w drodze kalkulacji rzeczywisty techniczny koszt wytworzonych produktów gotowych,
- 2) Wn konta 63 — wartość produkcji nie zakończonej na koniec okresu sprawozdawczego,
- 3) Wn właściwego konta zespołu 7 — techniczny koszt wytworzenia nie podlegających magazynowaniu sprzedanych produktów (usług materialnych i niematerialnych),
- 4) Wn właściwego konta zespołu 7 — koszty ogólne i koszty sprzedaży, wliczane do kosztu własnego sprzedawanych produktów,
- 5) Wn konta 49 — koszty zaliczane do wyniku finansowego bieżącego okresu, lecz nie wliczane do kosztu własnego produktów, np. koszty handlowe.

Na stronie Wn jednych kont zespołu 5 i jednocześnie na stronie Ma innych kont zespołu 5 księguje się świadczenia wewnętrzne poszczególnych typów działalności. Nie dotyczy to świadczeń, które zgodnie z odrębnymi przepisami zaliczane są nie w wysokości ich kosztów, ale według ustalonych cen sprzedaży wewnętrznej, oraz świadczeń na rzecz działalności inwestycyjnej i działalności finansowo wyodrębnionej, podlegających księgowaniu na stronie Wn kont zespołu 0, 4 lub 9 i na stronie Ma kont zespołu 7.

Na koniec okresu sprawozdawczego konta zespołu 5 nie wykazują sald.

§ 46.

50—52 — Działalność podstawowa.

Konta 50—52 przeznaczone są do ewidencji kosztów działalności podstawowej. Dla głównych odmian działalności podstawowej mogą być wykorzystane konta 50, 51 i 52. Na kontach 50—52 mogą być także księgowane koszty działalności nie stanowiącej wprawdzie głównego zadania jednostki, ale prowadzonej przez komórki organizacyjne, które trudnią się działalnością podstawową.

Na stronie Wn kont 50—52 księguje się koszty proste oraz koszty złożone działalności podstawowej. Jako koszty złożone przenosi się na te konta w szczególności wartość produkcji nie zakończonej w poprzednich okresach, koszty świadczeń działalności pomocniczej oraz — w odpowiedniej części — koszty działalności zarządu, jeżeli przewidują to obowiązujące jednostkę zasady rachunku kosztów.

Na stronie Ma kont 50—52 księguje się rozliczone koszty działalności podstawowej, np. wartość wytworzonych produktów, wartość produkcji nie zakończonej, koszty sprzedaży, koszty handlowe.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do kont 50—52 powinna umożliwić:

- 1) ustalenie wysokości kosztów poszczególnych odmian działalności podstawowej z dalszym podziałem na koszty:
  - zaliczane do wartości wytworzonych produktów i produkcji nie zakończonej,
  - obciążające wynik finansowy okresu sprawozdawczego, np. koszty sprzedaży, koszty handlowe itp.;
- 2) ustalenie struktury kalkulacyjnej kosztów działalności podstawowej.

§ 47.

53 — Działalność pomocnicza.

Konto 53 przeznaczone jest do ewidencji kosztów działalności prowadzonej przez organizacyjnie wydzielone komórki jednostki, których głównym zadaniem jest:

- świadczenie usług transportowych, remontowych itp. na rzecz innych komórek tej jednostki, a w szczególności na rzecz komórek wykonujących działalność podstawową,
- wytwarzanie na własne potrzeby jednostki energii oraz materiałów (opakowań, przedmiotów nietrwałych itp.);
- wykonywanie we własnym zakresie inwestycji,
- prowadzenie produkcji ubocznej (np. produkty wytwarzane z odpadków surowca uzyskanych z działalności podstawowej),
- pełnienie specjalnych funkcji pomocniczych; określonych odrębnymi przepisami.

Zasady funkcjonowania konta 53 oraz obowiązki w zakresie prowadzenia ewidencji szczegółowej są analogiczne do podanych dla kont 50—52.

§ 48.

54 — Działalność bytowa.

Konto 54 przeznaczone jest do ewidencji kosztów działalności prowadzonej przez organizacyjnie wydzielone komórki jednostki, których głównym zadaniem jest

świadczenie usług (hotele robotnicze, domy mieszkalne) lub wytwarzanie produktów (stołówki), mających na celu zaspokojenie potrzeb bytowych pracowników.

Zasady funkcjonowania konta oraz obowiązki w zakresie prowadzenia ewidencji szczegółowej są takie same jak podane dla kont 50—52.

§ 49.

55 — Działalność zarządu.

Konto 55 służy do ewidencji wyodrębnionych kosztów związanych z zarządzaniem jednostką jako całością (koszty ogólnoadministracyjne) oraz określonych w odrębnych przepisach innych kosztów ogólnych dotyczących działalności eksploatacyjnej danej jednostki.

Na stronie Wn konta 55 księguje się koszty proste oraz koszty złożone, a w szczególności koszty świadczeń działalności pomocniczej, wynikające z rozliczenia konta 53.

Na stronie Ma konta 55 księguje się przeniesienie kosztów działalności zarządu na właściwe konto zespołu 7, stosownie do obowiązujących jednostkę zasad rachunku kosztów.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 55 powinna umożliwić ustalenie struktury kosztów zarządu w sposób ułatwiający ich analizę i kontrolę.

§ 50.

58 — Rozliczenie działalności.

Konto 58 przeznaczone jest do ewidencji rozliczenia działalności, to jest do porównania ustalonego technicznego kosztu wytworzenia produktów z ich wartością wyrażoną w cenach ewidencyjnych.

Na stronie Wn konta 58 księguje się, w korespondencji z odpowiednimi kontami zespołu 5, ustalony techniczny koszt wytworzenia produktów, a na stronie Ma — wartość tych produktów w cenach ewidencyjnych w korespondencji z odpowiednimi kontami zespołu 6 lub 7. Różnica między wartością produktów ustaloną w koszcie technicznym wytworzenia i w cenach ewidencyjnych podlega — jako odchylenie od cen ewidencyjnych produktów — przeniesieniu na te konta zespołu 6 lub 7, na których ewidencjonowano wartość produktów w cenach ewidencyjnych.

§ 51.

Zespół 6 — Produkty.

Konta zespołu 6 przeznaczone są do ewidencji produktów działalności eksploatacyjnej. Jeżeli przychody, rozchody oraz stany zapasów produktów wycenia się według cen ewidencyjnych, a cena ewidencyjna różni się od ich rzeczywistego technicznego kosztu wytworzenia, to w ewidencji szczegółowej produktów należy wyodrębnić odchylenia pomiędzy ceną ewidencyjną a technicznym kosztem wytworzenia produktów.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do kont 60—63 powinna zapewnić możliwość ustalenia stanu zapasów według osób majątkowo za nie odpowiedzialnych, a dla produktów przechowywanych w magazynach — także ustalenie ilości i wartości poszczególnych rodzajów produktów.

§ 52.

60—62 — Produkty gotowe.

Na kontach 60—62 prowadzi się ewidencję zapasów produktów gotowych, to jest wyrobów gotowych oraz robót i usług zakończonych. Na kontach 60—62 ewidencjonowane być mogą wszystkie wykonane roboty i usługi lub też jedynie roboty i usługi wykonane, lecz nie sprzedane do końca okresu sprawozdawczego.

Na stronie Wn kont 60—62 księguje się zwiększenia ilościowe i wartościowe stanu produktów gotowych, a na stronie Ma — jego zmniejszenia.

Niezależnie od spełnienia zadań wymienionych w § 51, ewidencja szczegółowa prowadzona do kont 60—62 zapewnić ma podział zapasów na:

- wyroby gotowe na składzie,
- wyroby gotowe poza składem jednostki,
- roboty i usługi wykonane, lecz nie sprzedane.

Salda kont 60—62 wyrażają stan zapasów produktów gotowych.

§ 53.

63 — Produkcja nie zakończona.

Konto 63 służy do ewidencji półfabrykatów i produkcji w toku. Na koncie 63 księguje się:

- bieżąco — obroty półfabrykatami w jednostkach, dla których odrębne przepisy ustalają obowiązek prowadzenia ich ewidencji ilościowo-wartościowej,
- w końcu okresu sprawozdawczego — stan produkcji w toku i półfabrykatów nie objętych obowiązkiem bieżącej ewidencji ilościowo-wartościowej.

Na stronie Wn konta 63 księguje się zwiększenia ilościowe i wartościowe stanu produkcji nie zakończonej, a na stronie Ma — jego zmniejszenia.

Saldo konta 63 wyraża stan produkcji nie zakończonej.

§ 54.

64 — Rozliczenia międzyokresowe.

Konto 64 służy do ewidencji rozliczeń międzyokresowych kosztów działalności eksploatacyjnej oraz — jeżeli przewidują to odrębne przepisy — rozliczeń międzyokresowych strat nadzwyczajnych obciążających działalność eksploatacyjną.

Na koncie 64 rozlicza się zarówno koszty proste, jak i złożone. Rozliczenia międzyokresowe kosztów na koncie 64 obejmują zarówno koszty przyszłych okresów (rozliczenia czynne), jak i rezerwy na wydatki przyszłych okresów (rozliczenia bierno).

Na koncie 64 podlegają rozliczeniu zarówno koszty produkcji, jak i koszty zakupu i sprzedaży.

Na stronie Wn konta 64 księguje się koszty i straty nadzwyczajne poniesione w okresie sprawozdawczym, a obciążające okresy przyszłe, oraz koszty poniesione w okresie sprawozdawczym, na które utworzone w okresach poprzednich rezerwy.

Na stronie Ma konta 64 księguje się utworzone rezerwy na wydatki przyszłych okresów, zaliczenie do kosztów okresu sprawozdawczego kosztów poniesionych w okresach poprzednich oraz zaliczenie rozliczonych w

czasie strat nadzwyczajnych do wyniku finansowego bieżącego okresu.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 64 powinna umożliwić:

- 1) ustalenie wysokości kosztów zakupu, rozliczanych w czasie,
- 2) ustalenie wysokości rozliczeń międzyokresowych kosztów działalności eksploatacyjnej poszczególnych rodzajów tej działalności z dalszym podziałem według tytułów rozliczeń,
- 3) ustalenie rozliczeń międzyokresowych strat nadzwyczajnych działalności eksploatacyjnej według poszczególnych tytułów rozliczeń.

Konto 64 może wykazywać dwa salda. Saldo Wn wyraża koszty oraz straty nadzwyczajne przyszłych okresów, a saldo Ma — rezerwy na wydatki przyszłych okresów.

§ 55.

67 — Inwentarz żywy.

Na koncie 67 prowadzi się ewidencję inwentarza żywego zaliczonego do środków obrotowych, z wyjątkiem zwierząt zaliczonych do materiałów (żywiec ubojowy), przedmiotów nietrwałych lub towarów handlowych.

Na stronie Wn konta 67 księguje się zwiększenia ilościowe i wartościowe stanu inwentarza żywego, a na stronie Ma — jego zmniejszenia.

Saldo konta 67 oznacza stan inwentarza żywego.

§ 56.

Zespół 7 — Dochody i zyski.

Konta zespołu 7 służą do ewidencji dochodów i zysków nadzwyczajnych (materiałnych i niemateriałnych). Za dochody uważa się sprzedaż wyrobów, towarów handlowych i innych składników majątkowych oraz robót i usług, dochody budżetowe z tytułu podatków i opłat oraz inne dochody finansowe. W zespole 7 ewidencjonuje się również rozliczane bezpośrednio lub pośrednio z budżetem oraz innymi jednostkami kwoty wyrównań rentowności.

Realizowane dochody księguje się na stronie Ma kont zespołu 7. Do zapisów na stronie Ma tych kont powinna być prowadzona ewidencja szczegółowa umożliwiająca wyodrębnienie dochodów według ich źródeł i z podziałem na:

- dochody zewnętrzne,
- dochody wewnętrzne.

Przez dochody zewnętrzne rozumie się dochody osiągnięte od innych jednostek gospodarki uspołecznionej i jednostek gospodarki nie uspołecznionej oraz od ludności.

Dochodami wewnętrznymi są dochody realizowane w ramach tej samej jednostki.

Na stronie Wn kont zespołu 7 księguje się koszt własny osiągnięcia dochodu, jeżeli zasady ewidencji kosztów i ich kalkulacji oraz wyceny wytworzonych produktów przewidują ustalenie tego kosztu.

Treść ekonomiczną dochodów i zysków nadzwyczajnych podlegających księgowaniu na poszczególnych kon-

tach zespołu 7, a zwłaszcza charakterystykę usług zaliczanych do materialnych i niematerialnych, ustalają odrębne przepisy.

§ 57.

70—71 — Sprzedaż produkcji materialnej.

Konta 70—71 służą do ewidencji sprzedaży produktów materialnych (wyrobów gotowych i półfabrykatów oraz robót i usług) własnej produkcji.

Na stronie Ma kont 70—71 księguje się dochody ze sprzedaży.

Na stronie Wn kont 70—71 księguje się koszt własny sprzedanych produktów, to znaczy:

- koszt wytworzenia — w korespondencji z kontami 60—62, 58 lub 49; za koszt wytworzenia uważa się również wartość produktów w cenach ewidencyjnych, skorygowaną o odchylenia od cen ewidencyjnych,
- koszty ogólnozakładowe i koszty sprzedaży — w korespondencji z właściwym kontem zespołu 5 lub 6.

Konta 70—71 wykazują dwa salda:

- salda Ma oznaczają dochód ze sprzedaży; podlegają one w końcu roku sprawozdawczego przeniesieniu na stronę Ma konta 86,
- salda Wn oznaczają koszt własny sprzedanych produktów; podlegają one w końcu roku sprawozdawczego przeniesieniu na stronę Wn konta 49.

§ 58

72 — Sprzedaż usług niematerialnych.

Konto 72 służy do ewidencji sprzedaży robót i usług niematerialnych. Na stronie Ma konta 72 księguje się dochody ze sprzedaży.

Na stronie Wn konta 72 księguje się koszt własny sprzedanych usług, to znaczy koszt ich wytworzenia w korespondencji z kontami 60—62, właściwym kontem zespołu 5 lub kontem 49 oraz koszty ogólnozakładowe i ewentualne koszty sprzedaży w korespondencji z odpowiednim kontem zespołu 5 lub 6.

Konto 72 wykazuje dwa salda:

- saldo Ma oznacza dochód ze sprzedaży; podlega ono w końcu roku sprawozdawczego przeniesieniu na stronę Ma konta 86,
- saldo Wn oznacza koszt własny sprzedanych usług niematerialnych; podlega ono w końcu roku sprawozdawczego przeniesieniu na stronę Wn konta 49.

§ 59.

73 — Sprzedaż towarów handlowych.

Konto 73 przeznaczone jest do ewidencji sprzedaży towarów handlowych. Na stronie Ma konta 73 księguje się dochody ze sprzedaży towarów handlowych, a na stronie Wn — wartość sprzedanych towarów handlowych w cenie zakupu w korespondencji z kontami 33—34; za cenę zakupu uważa się również cenę ewidencyjną skorygowaną o odchylenia od tej ceny.

W końcu roku sprawozdawczego różnice między dochodami ze sprzedaży a wartością sprzedanych towarów handlowych w cenie zakupu przenosi się na konto 86.

§ 60.

74 — Wyrównanie rentowności.

Konto 74 służy do ewidencji bezpośrednich i pośrednich rozliczeń z budżetem oraz innymi jednostkami elementów akumulacji finansowej regulujących rentowność sprzedaży, np. podatku obrotowego, dotacji przedmiotowych itp.

Na stronie Wn konta 74 księguje się elementy akumulacji zmniejszające rentowność, a na stronie Ma — elementy akumulacji zwiększające rentowność (należne budżetowi lub należne od budżetu). Ewidencja szczegółowa do konta 74 powinna zapewnić podział elementów wyrównania rentowności według ich tytułów.

Obroty strony Wn i strony Ma konta 74 przenosi się w końcu roku sprawozdawczego odpowiednio na stronę Wn i stronę Ma konta 86.

§ 61.

75 — Dochody finansowe.

Konto 75 służy do ewidencji dochodów z tytułu podatków i opłat oraz innych wpływów stanowiących dochody budżetowe.

Dochody finansowe księguje się na stronie Ma konta 75.

Saldo Ma konta 75 podlega w końcu roku sprawozdawczego przeniesieniu na konto 86.

§ 62.

76 — Pozostałe dochody.

Konto 76 przeznaczone jest do ewidencji wszelkich innych dochodów niż podlegające ewidencji na kontach 70—75.

Konto to działa według zasad ustalonych dla kont 70—75.

Saldo konta 76 podlega przeniesieniu w końcu roku sprawozdawczego na konto 86.

§ 63.

77 — Zyski nadzwyczajne.

Konto 77 służy do ewidencji zysków nadzwyczajnych w rzeczowych składnikach majątku obrotowego oraz pobranych odsetek za zwłokę i kar, a także innych zysków nadzwyczajnych.

Sumy osiągniętych zysków nadzwyczajnych księguje się na stronie Ma konta 77.

Konto 77 wykazuje saldo Ma, które przenosi się w końcu roku sprawozdawczego na konto 86.

§ 64.

Zespół 8 — Fundusze zasadnicze i wyniki finansowe.

Konta zespołu 8 przeznaczone są do:

- ewidencji funduszy zasadniczych,
- ustalania wyniku finansowego,
- ewidencji rozliczenia wyniku finansowego,

- ewidencji finansowania działalności, w tym także pokrywania strat oraz dotacji budżetowych na finansowanie działalności jednostek i zakładów budżetowych,
- ewidencji rezerw i dochodów przyszłych okresów.

§ 65.

80—83 — Fundusze zasadnicze.

Konta 80—83 służy do ewidencji funduszy stanowiących równowartość środków trwałych i środków obrotowych, przeznaczonych na prowadzenie eksploatacyjnej działalności jednostek.

W zależności od obowiązujących jednostkę przepisów dotyczących zasad finansowania jej działalności są to fundusze: statutowy, na który składają się fundusz wartości trwałych i fundusz obrotowy; fundusz udziałowy; fundusz zasobowy itp.

Na stronie Ma kont 80—83 księguje się zwiększenia, a na stronie Wn — zmniejszenia funduszy zasadniczych.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do kont 80—83 powinna zapewnić możliwość ustalenia stanu poszczególnych funduszy zasadniczych oraz przyczyn ich zwiększeń i zmniejszeń, a ponadto wysokości funduszy wydzielonych samodzielnie bilansującym jednostkom organizacyjnym, wchodzącym w skład jednostki (np. zakładom przedsiębiorstwa).

Na kontach 80—83 ewidencjonuje się również rozliczenie wyniku finansowego za ubiegłe lata.

Salda kont 80—83 oznaczają stan funduszy zasadniczych (salda Ma), funduszy wydzielonych (salda Wn w jednostce wydzielającej — salda Ma w jednostce otrzymującej) oraz stan nie zakończonych rozliczeń wyniku finansowego z lat ubiegłych (salda Wn lub Ma).

§ 66.

84 — Rezerwy i dochody przyszłych okresów.

Konto 84 służy do ewidencji:

- 1) rezerw tworzonych przez jednostkę w ciężar wyniku finansowego w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem poniesienia strat w przyszłych okresach sprawozdawczych lub skorygowania wyniku finansowego; zasady tworzenia i rozwiązywania rezerw regulują odrębne przepisy,
- 2) dochodów przyszłych okresów; zasady rozgraniczenia dochodów przyszłych okresów od dochodów okresu bieżącego regulują odrębne przepisy.

Na stronie Ma konta 84 księguje się utworzenie i zwiększenie rezerw, a na stronie Wn — ich zmniejszenie lub rozwiązanie.

Ponadto na stronie Ma konta 84 księguje się powstanie i zwiększenia dochodów przyszłych okresów, a na stronie Wn — rozliczenie dochodów przyszłych okresów, to jest zaliczenie ich do dochodów okresu bieżącego.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 84 powinna zapewnić możliwość ustalenia stanu:

- 1) poszczególnych rezerw oraz przyczyn ich zwiększeń i zmniejszeń,
- 2) dochodów przyszłych okresów z poszczególnych tytułów oraz przyczyn ich zwiększeń i zmniejszeń.

Saldo Ma konta 84 oznacza stan rezerw i dochodów przyszłych okresów.

§ 67.

86 — Wynik finansowy.

Konto 86 służy do ustalania wyniku finansowego jednostek.

Na stronie Wn konta 86 księguje się w końcu roku sprawozdawczego sumę:

- poniesionych kosztów i strat nadzwyczajnych — w korespondencji z poszczególnymi kontami zespołu 4,
- zmniejszeń stanu produktów oraz rozliczeń międzyokresowych działalności eksploatacyjnej w stosunku do stanu na początek roku — w korespondencji z kontem 49,
- elementów akumulacji zmniejszających rentowność — w korespondencji z kontem 74.

Na stronie Ma konta 86 księguje się w końcu roku sprawozdawczego sumę:

- uzyskanych dochodów i zysków nadzwyczajnych — w korespondencji z poszczególnymi kontami zespołu 7,
- zwiększeń stanu produktów oraz rozliczeń międzyokresowych działalności eksploatacyjnej w stosunku do stanu na początek roku — w korespondencji z kontem 49,
- elementów akumulacji zwiększających rentowność — w korespondencji z kontem 74.

Ponadto, jeżeli przewidują to odrębne przepisy, na koncie 86 w korespondencji z kontem 84 księguje się korektę wyniku finansowego z tytułu nie opłaconej sprzedaży.

Saldo konta 86 wyraża na koniec roku sprawozdawczego wynik finansowy jednostki.

W celu rozliczenia wyniku finansowego za rok ubiegły saldo początkowe konta 86 podlega w roku następnym — pod datą zweryfikowania (zatwierdzenia) sprawozdania finansowego za miniony rok — przeniesieniu na konta 80—83.

Jeżeli zweryfikowanie (zatwierdzenie) sprawozdania finansowego za rok ubiegły nie nastąpi do końca roku sprawozdawczego, przeniesienie salda początkowego konta 86 powinno być dokonane pod datą ostatniego dnia roku sprawozdawczego.

§ 68.

87 — Podział wyniku.

Konto 87 służy do ewidencji w ciągu roku sprawozdawczego:

- przekazanych wpływów budżetowych,
- kwot rozliczenia wyniku finansowego, w tym także podatku dochodowego,
- odpisów na fundusze tworzone z wyniku finansowego.

W końcu roku sprawozdawczego na koncie 87 zaliczają się należności lub zobowiązania dotyczące obowiązkowego rozliczenia wyniku finansowego.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 87 powinna zapewnić możliwość ustalenia wysokości kwot rozliczenia wyniku finansowego przypadających na poszczególne tytuły rozliczeń. Ponadto w jednostkach realizujących dochody budżetowe ewidencja szczegółowa powinna zapewnić możliwość ustalenia wysokości wpływów budżetowych według klasyfikacji budżetowej.

Konto 87 wykazuje na koniec roku sprawozdawczego saldo Wn, oznaczające kwotę rozliczonego wyniku finansowego, a w jednostkach realizujących dochody budżetowe — także wysokość przekazanych w roku sprawozdawczym wpływów budżetowych.

Saldo początkowe konta 87 podlega w roku następnym — pod datą zweryfikowania (zatwierdzenia) sprawozdania finansowego za miniony rok — przeniesieniu na konta 80—83.

Jeżeli zweryfikowanie (zatwierdzenie) sprawozdania finansowego za rok ubiegły nie nastąpi do końca roku sprawozdawczego, przeniesienie salda powinno być dokonane pod datą ostatniego dnia roku sprawozdawczego.

§ 69.

88 — Finansowanie działalności.

Konto 88 służy do ewidencji w ciągu roku sprawozdawczego:

- wykorzystanych kredytów budżetowych,
- otrzymanych dotacji na sfinansowanie wyniku finansowego.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 88 powinna zapewnić możliwość ustalenia wysokości kwot finansowania działalności z poszczególnych tytułów. Ponadto w jednostkach wykorzystujących kredyty budżetowe ewidencja szczegółowa powinna zapewnić możliwość ustalenia wysokości wykorzystanych kredytów budżetowych według klasyfikacji budżetowej.

Konto 88 wykazuje na koniec roku sprawozdawczego saldo Ma oznaczające kwotę finansowania działalności (w jednostkach wykorzystujących kredyty budżetowe — także wysokość wykorzystanych kredytów budżetowych).

Saldo początkowe konta 88 podlega w roku następnym — pod datą zweryfikowania (zatwierdzenia) sprawozdania finansowego za miniony rok — przeniesieniu na konta 30—83.

Jeżeli zweryfikowanie (zatwierdzenie) sprawozdania finansowego za rok ubiegły nie nastąpi do końca roku sprawozdawczego, przeniesienie salda powinno być dokonane pod datą ostatniego dnia roku sprawozdawczego.

§ 70.

Zespół 9 — Budżet i fundusze specjalnego przeznaczenia.

Konta zespołu 9 służą do ewidencji wpływów i wydatków budżetu (kasowego wykonania budżetu) oraz przelewów środków między różnymi budżetami.

Na kontach zespołu 9 księguje się także wynik wykonania budżetu.

Ponadto konta zespołu 9 służą do ewidencji funduszy specjalnych.

§ 71.

90 — Wpływy budżetowe.

Konto 90 służy do ewidencji wpływów budżetu z tytułu dochodów budżetowych, z wyjątkiem wpływów podlegających ewidencji na koncie 92.

Na stronie Ma konta 90 księguje się wpływy budżetu oraz nadwyżkę budżetową z roku ubiegłego, przeznaczoną na wydatki budżetu roku bieżącego.

Na stronie Wn konta 90 księguje się zmniejszenia wpływów budżetowych.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 90 powinna zapewnić podział wpływów według klasyfikacji budżetowej.

Saldo Ma konta 90 wyraża w ciągu roku sprawozdawczego stan wpływów budżetu. Saldo to przenosi się w końcu roku sprawozdawczego na konto 94.

§ 72.

91 — Wydatki budżetowe.

Konto 91 służy do ewidencji wydatków budżetu poniesionych w ciągu roku, z wyjątkiem środków przekazanych, podlegających ewidencji na koncie 93.

Na stronie Wn konta 91 księguje się poniesione wydatki budżetowe, a na stronie Ma — zmniejszenia wydatków.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 91 powinna zapewnić podział wydatków według klasyfikacji budżetowej.

Saldo Wn konta 91 wyraża w ciągu roku sprawozdawczego stan wydatków budżetu. Saldo to przenosi się w końcu roku sprawozdawczego na konto 94.

§ 73.

92 — Środki budżetowe otrzymane.

Konto 92 służy do ewidencji środków otrzymanych z innego budżetu.

Na stronie Ma konta 92 księguje się środki otrzymane, a na stronie Wn — zwroty środków otrzymanych.

Saldo Ma konta 92 wyraża w ciągu roku sprawozdawczego stan środków otrzymanych. Saldo to przenosi się w końcu roku sprawozdawczego na konto 94.

§ 74.

93 — Środki budżetowe przekazane.

Na koncie 93 ewidencjonuje się wszelkie środki przekazane innemu budżetowi.

Na stronie Wn konta 93 księguje się środki przekazane, a na stronie Ma — zwroty środków przekazanych.

Saldo Wn konta 93 wyraża w ciągu roku sprawozdawczego stan środków przekazanych. Saldo to przenosi się w końcu roku sprawozdawczego na konto 94.

§ 75.

94 — Niedobory i nadwyżki budżetów.

Konto 94 służy do ustalenia i ewidencji zmian stanu niedoboru lub nadwyżki budżetu.

Na stronie Wn konta 94 księguje się w ciągu roku sprawozdawczego wykorzystanie nadwyżki oraz w końcu roku sprawozdawczego — przeniesienie sald kont 91 i 93.

Na stronie Ma konta 94 księguje się w ciągu roku sprawozdawczego pokrycie niedoboru oraz w końcu roku sprawozdawczego — przeniesienie sald kont 90 i 92.

Saldo Wn konta 94 wyraża stan niedoboru, a saldo Ma — stan nadwyżki budżetu.

§ 76.

95—97 — Fundusze specjalne.

Konta 95—97 służą do ewidencji funduszy specjalnych.

Na stronie Ma kont 95—97 księguje się utworzenie i zwiększenie funduszy specjalnych, a na stronie Wn — ich wykorzystanie, rozwiązanie lub przeznaczenie na inne cele.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do kont 95—97 powinna zapewnić możliwość ustalenia stanu poszczególnych funduszy specjalnych oraz przyczyn ich zwiększeń i zmniejszeń.

Koszty zmniejszające fundusze specjalne (finansowane ze środków tych funduszy) należy w ewidencji szczegółowej prowadzonej do kont 95—97 dzielić ponadto na materialne i niematerialne oraz według ich rodzaju.

§ 77.

98 — Fundusze inwestycyjne.

Konto 98 służy do ewidencji funduszy inwestycyjnych.

Na stronie Ma konta 98 księguje się zwiększenia funduszy inwestycyjnych, a na stronie Wn — ich wykorzystanie lub przeznaczenie na inne cele.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 98 powinna zapewnić możliwość ustalenia stanu funduszy inwestycyjnych oraz przyczyn ich zwiększeń i zmniejszeń.

Saldo konta 98 oznacza stan funduszy inwestycyjnych.